

John W. Weymouth

Ch. Weymouth

40. 5

835
9-90

1914

ԿՈՎԿԱՍԻ ՀԱՅՈՅ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՍԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ № 22

83 Մ
9-90

ԳՐԻՄ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐԻ

ս. չ.

ՀԵՔԻԱԹՆԵՐԸ

Ռուսերէնից թարգմանեց

ՅՈՎՀ. ԹՈՒՄԱՆԵԱՆ

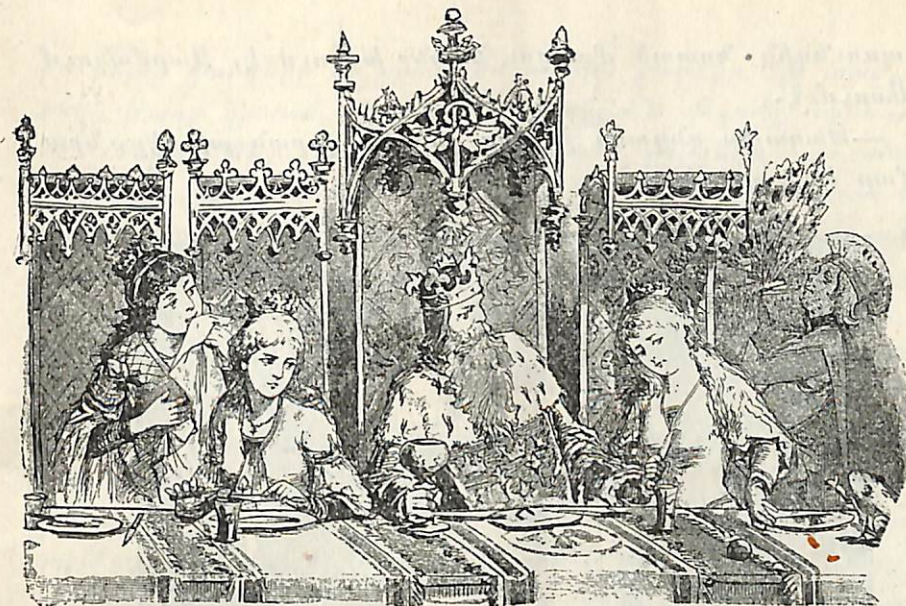
ՊՐԱԿ II

- 1 ԳՈՐՏԸ
- 2 ԱՆՏԱՌԻ ՏՆԱԿԸ
- 3 ՀԵՆՋԵԼՆ ՈՒ ԳՐԵՏԵԼԸ

0000000000

83 Մ.
9-90

ԹԻՖԼԻՉ
Տպարան Ն. Աղանեանի, Պոլից. 7.
1914

Գ Ո Ր Տ Ը

Ժամանակով մի թագաւոր է լինում: Էս թագաւորը մի քանի աղջիկ է ունենում՝ մինը միւսից գեղեցիկ. բայց ամենից գեղեցիկը լինում է փոքրը. էնքան սիրուն, էնքան շարժաղ, որ էլ չուտես, չը խմես, կանգնես ու մտիկ անես:

Թագաւորի պալատի կողքին մի անտառ է լինում. անտառում, մի հին լորենու տակ մի ջրհոր: Էս սիրուն աղջիկը սովորութիւն է ունենում՝ ամեն օր գնում է էն հով տեղը, ջրհորի մօտ խաղ է անում, իր ոսկի գնդակը վերև է գցում ու բռնում: Մի օր էլ խաղալիս շատ բարձր է գցում, չի կարում բռնի ու գնդակն ընկնում է ջրհորը: Վերևից մտիկ է անում — ջրհորը աչքին թւում է անտակ: Սկսում է աղի աղի լաց լինել: Էս լացի ժամանակ յանկարծ մինը ձէն է տալիս.

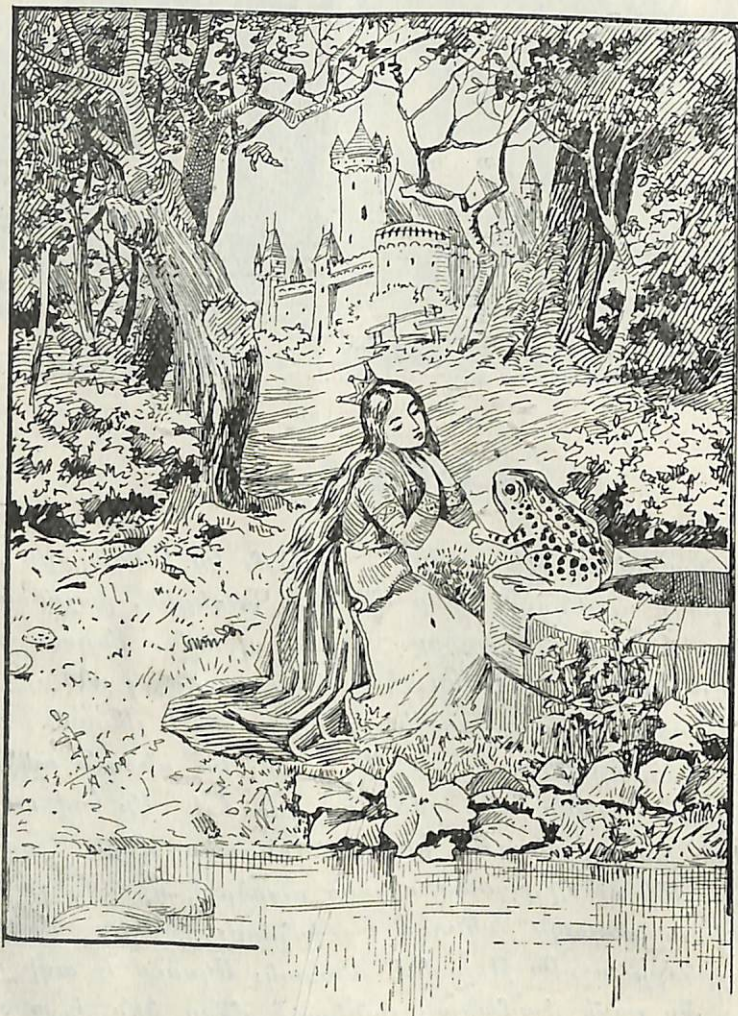
— Ի՞նչ է պատահել, թագաւորի աղջիկ. ինչի համար ես էդպէս աղի աղի լաց լինում:

Մտիկ տայ աղջիկն ինչ տեսնի. մի անգլին գորտը ջրհո-

3 663-55

ըի պռունգին նստած մարդու նման խօսում է: Չարմանում է: Ասում է.

— Խաղալիս գնդակս ջրհորը գցեցի, գորտն ախպէր, նրա համար եմ լաց լինում:

— Իհ, խնդում է գորտը, էդ ի՞նչ բան է, որ դրա համար լաց ես լինում: Ի՞նչ կը տաս, որ քո գնդակը հանեմ:

— Ամեն, ամեն բան կը տամ, սկսում է աղաչել աղջիկը.

իմ բոլոր զարդերը կը տամ, իմ անգին քարերը կը տամ, իմ ոսկէ թագը կը տամ, միայն թէ իմ սիրուն գնդակը հանես:

Գորտը թէ.— Ինչիս են պէտք քո զարդերը, քո անգին քարերը, մարգարիտներն ու ոսկէ թագը: Չեմ ուզում: Ա՛յ, ուրիշ բան է՝ եթէ ինձ սիրէիր, ու էնպէս սիրէիր, որ ամեն բանում քո անբաժան ընկերը լինէի, քեզ հետ միասին սեղան նստէինք, մի ամանով ուտէինք, մի բաժակով խմէինք ու մի անկողնում քնէինք: Ա՛յ, եթէ էս խոստանայիր՝ էն ժամանակ կը ցատկէի ջրհորն ու յատակից կը հանէի քո ոսկէ գնդակը:

— Լաւ, լաւ, ինչ որ ուզում ես՝ էդ ամենը խոստանում եմ, միայն թէ իմ գնդակը բերես, խօսք է տալիս թագաւորի աղջիկն ու հետն էլ մտքումս ասում է.— Սրան մտիկ տուր է, տիմար կրկուան, մի տես թէ ինչեր է ուզում: Գնա ջրհորում ճպելու ու կըրկուացրու. քո ի՞նչ բանն է մարդու ընկեր դառնաս...»

Գորտը հէնց որ էս խոստումը լսում է՝ սուզւում է ջրի տակը, գնդակը գցում է կանանչ խոտի մէջ: Աղջիկը վրայ է թռչում գնդակը յափշտակում, ուրախ ուրախ թռչկոտալով վազում դէպի տուն: Գորտը կանչում է.

— Կաց, կաց, ինձ էլ տար հետդ... ախար ես քեզ պէս վազել չեմ կարող...»

Աղջիկը ետ էլ չի նայում. վազում է ընկնում հօր պալատն ու գորտը մտիցը հանում: Գորտը ետեից նայում է նայում ու էլ ետ մտնում է ջրհորը:

Միւս օրը հէնց որ թագաւորի աղջիկն իր հօր ու պալատականների հետ միասին սեղան է բազմում ու սկսում է ուտել իր ոսկի ամանով, չըլքի, չըլքի, մինը մարմար սանդուխներով բարձրանում է, դուռը ճանկւտում ու կանչում.

— Թագաւորի փոքրիկ աղջիկ, բաց արա...» Թագաւորի աղջիկը վազէվազ գնում է տեսնի՝ ով է կանչում իրեն: Դուռը բաց է անում տեսնում առաջին կանգնած գորտը: Իսկոյն դուռը ետ է զարկում ու վախեցած գալիս է իր տեղը նըստում:

—Էդ ի՞նչ էր, աղջիկս, ինչից էդպէս վախեցիր: Չը լինի թէ դե կայ կանգնած դռան ետեւը՝ ուզում է քեզ փախցնի, հարցնում է թագաւորը:

—Ո՛չ, հայրիկ, դե չի, մի անձոռնի գորտ է:

—Գորտն ի՞նչ է ուզում քեզնից:

—Գիտես, հայրիկ... Երէկ անտառում ջրհորի մօտ խաղ էի անում, յանկարծ իմ ոսկէ գնդակն ընկաւ ջրհորը... Ես լաց էի լինում... Գորտը հանեց ինձ տւեց իմ ոսկէ գնդակը... Եւ որովհետեւ նա դրա փոխարէն ուզում էր, որ ես անպատճառ իր խաղընկերը դառնայի, ես էլ խոստացայ... Բայց իսկի մտքովս չէր անցնում թէ՛ ճիշտ որ նա կը կարենար իր ջրհորը թողնել... Ահա հիմի եկել է, կանգնած է էստեղ դռան ետեւը, ուզում է գայ ինձ մօտ:

Այնինչ գորտը ճանկաւորում է դռան ու կանչում.

—Թագաւորի փոքրը աղջիկ,

Եկ դուռը բաց դու կարգին,

Միտդ է երէկ ինչ խօսք տըւիր

Պաղ ջրհորի եզերքին...

• Թագաւորի փոքրը աղջիկ,

Եկ դուռը բաց դու կարգին:»

Թագաւորն աղջկանն ասում է.

—Խօսք ես տւել—պէտք է կատարես: Գնա դուռը բաց արա:»

Աղջիկը գնում է դուռը բաց է անում: Գորտը ետեւից ներս է ցատկում, հոպ, հոպ, ցատկելով հասնում է աթոռին ու կանչում է.

—Դէ ինձ բարձրացրու դիր քեզ մօտ:»

Աղջիկը իր մէջը շատ է նեղանում, տատամսում է, բայց թագաւորը պատւիրում է, որ գորտն ինչ ասում է՝ լրսի: Աղջիկը գորտին բարձրացնում է դնում իր աթոռին: Աթոռին է դնում թէ չէ՝ հիմի էլ ուզում է սեղանը բարձրանայ: Դնում է սեղանին: Հիմի էլ ասում է մօտ քաշիր քո ոսկէ ամանը, որ միասին ուտենք. ինչ անէր խեղճ աղջիկը: Էս մի կամքն

էլ է կատարում: Ուտում է պրծնում, հիմի էլ թէ—կշտացայ, քունս տանում է, ինձ տար քո սենեակը, մետաքսէ անկողինդ շինի, որ քեզ հետ միասին քնենք: Էստեղ արդէն աղջիկն ըսկում է լաց լինել: Սառն ու լալըծուն գորտին դիպչելուց էլ զզւում էր ու զարգանդում, հիմի պէտք է տանէր իր գեղեցիկ ու մաքուր անկողնում իր հետ քնեցնէր: Չի ուզում, բայց հէրը առաջանից աւելի է զայրանում: Ասում է՝ այժմ չպէտք է արհամարհես նրան, ով որ փորձանքի ժամանակ թանգ էր քեզ համար: Ինչ որ խոստացել ես—պէտք է կատարես:»

Ճարահատւած աղջիկը երկու մատով գորտի մէջքից բռնում է տանում իր ննջարանն ու դնում անկիւնում: Բայց արի տես, որ գորտը սրանից էլ չի խրատւում: Աղջիկը հէնց անկողին է մտնում թէ չէ՝ ցատկելով մօտենում է յատակին կանգնում ու ճըզտալով խօսում.—Հ՛ը, էդ ի՞նչ է... ես էլ եմ յոգնած... ես էլ եմ ուզում քնեմ... ինձ էլ պառկեցրու քեզ հետ...»

Էնպէս է ասում, որ էս աղջկայ սիրտը շարժւում է, ժպտալով վերցնում է դնում իր անկողնի վրայ: Դնում է իր անկողնի վրայ թէ չէ, մին էլ էն է տեսնում՝ էս գորտի կաշին տրաքեց ու միջիցը դուրս եկաւ մի գեղեցիկ երիտասարդ, կողքին նստեց: Կողքին նստում է ու պատմում զարմացած աղջկանը, թէ ինքը մի թագաւորի տղայ է եղել, չար կախարդը դարձրել է գորտը, այժմ աղջիկը

իրեն հանեց ջրհորից ու վերադարձրեց իր մարդկային կերպարանքը:

Էստեղից ուրախ ուրախ վեր են կենում գնում թագաւորի մօտ, պատմում են ամեն բան: Էնպէս էլ դուք ուրախանաք, ինչպէս որ թագաւորն ուրախանում է. մեծ հարսանիք է սարքում ու նրանց պսակում իրար հետ:

Հարսանիքից յետոյ նորապսակները պիտի գնային թագաւորի տղի հայրենիքը: Առաւօտը վաղ գալիս է դռանը կանգնում ութ ձիանի կառքը, ձիանքը սիպտակ ջալամի սիպտակ բարձր փետուրները գլխներին, ողջ սարքերը ոսկեղէն, իսկ կառքի ետեր կանգնած թագաւորի տղի հին ծառան— Հաւատարիմ Օհանը: Ու էսպէս իր Հաւատարիմ Օհանը թիկունքին, ջահել կինը կողքին, թագաւորի տղէն սլանում է դէպի հայրենիք:

Շատ են գնում թէ քիչ, մին էլ յանկարծ ճանապարհին ականջովը մի ձէն է ընկնում, թւում թէ կառքի ետեր մի բան կոտրեց: Ետ է դառնում կանչում.

— Ի՞նչ էր, Օհան, կառքը կոտրեց:

— Ո՛չ, ո՛չ, իմ տէր, կառքը չէր էս.

էս իմ սրտի կապն էր երկաթ,

որ տանջում էր ինձ անընդհատ

էն օրւանից, ինչ դու հորում

ապրում էիր գորտի օրում:»

Գնում են: Ծանապարհին մի երկու անգամ էլ էդ տեսակ ձայներ է ընկնում թագաւորի տղի ականջովը ու ամեն անգամ էլ էնպէս է թւում թէ կառքը կոտրեց, բայց իսկապէս Օհանի սրտի ծանր երկաթի կապանքներն էին խորտակում ու ընկնում: Էն օրւանից, ինչ որ իր տէրը գորտ էր դարձել՝ Հաւատարիմ Օհանը սաստիկ տխրել էր ու երեք պատ երկաթի կապով կապել էր իր սիրտը, որ տխրութիւնից չը պատռէր: Այժմ էդ կառքը եկել էր, որ իր երիտասարդ տիրոջը հայրենիք տանի: Հաւատարիմ Օհանը երկուսին էլ նստեցրել

էր կառքի մէջը՝ ինքը կանգնել նրանց թիկունքին, և, տեսնելով իր երիտասարդ տիրոջը կախարդանքից ազատւած ու բախտաւոր, ուրախութիւնից սիրտը օխտը գազ բաց էր եղել ու իրար ետեւից խորտակում ընկնում էին սրտի ծանր կապանքները:

ԱՆՏԱՌԻ ՏՆԱԿԸ

Մի խոր անտառի բերանում մի խրճիթ է լինում: Էն խրճիթում կընկայ ու երեք աղջիկների հետ ապրելիս է լինում մի աղքատ փայտհատ:

Մի առաւօտ, գործի գնալիս, կնկանն ասում է.—Այ կնիկ, էսօր բանս մինչև կէսօր չեմ վերջացնիլ. մեր մեծ աղջկայ հետ ինձ համար ճաշ կուղարկես անտառը: Ես էլ հետս մի տոպրակ կորեկ կը վերցնեմ, շաղ տալով կերթամ, որ էն նշանով գայ ու ճամբէն չը կորցնի:

Ճաշ է դառնում թէ չէ՝ մեծ աղջիկը կերակուրն առնում է ճամբա ընկնում: Բայց ծտերը, արտուտները, սարեկներն ու դեղձանիկները շաղ տւած կորեկն արդէն վեր քաղած են լինում ու աղջիկը չի կարողանում հօր հետքը գտնի: Գնում է, գնում է, մինչև արևը մէր է մտնում ու մութը վրայ է հասնում անտառում: Ծառերը շրջում են խաւարում, բուերը կանչում, կռնչում, ու աղջիկը սկսում է վախենալ:

Մին էլ տեսնում է հեռւում, ծառերի արանքից մի կրակ է փայլիլում:

—Էնտեղ երևի մարդիկ են ապրում, գնամ նրանց մօտ մնամ էս գիշեր, մտածում է աղջիկն ու գնում էն կրակի վրայ:

Գնում է հասնում մի տնակի, դուռը ծեծում է:

—Ո՛վ ես, ներս արի, կանչում է ներսից մի ձայն:

Աղջիկը ներս է մտնում, տեսնում է հրէս նստած մի ալեոր մարդ, գլուխը կախ արած, սիպտակ միրուքը ալիքած:

իջնում է մինչև գետին: Իսկ էն կողմը մի շալ կով, մի հաւ ու մի աքլոր:

Աղջիկը պատմում է ծերին, թէ ինչպէս է ինքը մոլորւել անտառում, ու խնդրում է, որ տեղ տայ գիշերը մնալու:

Ծերունին դիմում է իր կենդանիներին.

—Սիրուն հաւիկ, իմ լաւիկ,

Չալ ու նախշուն իմ կովիկ,

Եւ դու, աքլոր փահլան,

Ի՞նչ էք ասում դուք սրբան:

Կենդանիները միասին պատասխանում են.—Լաւ: Էն ժամանակ ծերունին աղջկանն ասում է.

—Համեցէք, մեր աչքի վրայ, սիրուն աղջիկ, մեր դուռը բաց է, տունը լիքը: Համեցէք, մօտեցիր օջաղին, կերակուր շինի մեզ համար էլ, քեզ համար էլ:

Աղջիկը մտնում է խոհանոց և ճիշտ որ ամեն բան գտնում է առատ առատ: Մի լաւ ընթրիք է պատրաստում, բերում է ծերունու առաջ լիքը սեղան է բաց անում, ինքն էլ նրա հետ նստում, ուտում, խմում, կշտանում: Որ կշտանում է պրծնում,—բա ես յոգնած եմ, ասում է, հիմի որտեղ քրնեմ: Էստեղ կովը, հաւն ու աքլորը պատասխանում են.

—Ողջ դրա հետ դու կերար

Ու խմեցիր, ինչ որ կար,

Մըտիկ չարիր իսկի մեզ.

Գրնա, քնի ուր կուգես:

Էն ժամանակ ծերունին ասում է.

—Բարձրացի, սանդուխքի գլխին մի սենեակ կայ: Էն սենեակում երկու անկողին կայ. անկողինները պատրաստի, ես էլ կը գամ կը քնենք:

Աղջիկը վերև է բարձրանում, անկողինները գցում, ու էլ ծերունուն չի սպասում, ինքը պառկում է քնում: Մի քիչ յետոյ ծերունին գալիս է, մոմի լուսով նայում աղջկանը ու գլուխը ժած տալի: Գիշերւայ մի ժամանակ, երբ տեսնում է խորը քնած է, մահճակալի տակին մի գաղտնի դուռ է լի-

նում, բաց է անում, աղջկանը թողնում ցած ու կրկին փակում:

Փայտհատը իրիկունը տուն է գալի, բարկանում է կրնկայ վրայ, որ իրեն ամբողջ օրը սոված է թողել:

— Ես ինչ անեմ, պատասխանում է կինը, ճաշը տւել եմ մեր մեծ աղջկանը—ղրկել, ինչպէս երևում է, ճամբէն կորցրել է, չի գտել, ինքն էլ ետ չի եկել դեռ:

Փայտհատը միւս օրն էլ առաւօտեան վաղ վեր է կենում գնում անտառը: Պատւիրում է, որ էս անգամ միջնեկ աղջիկը տանի ճաշը:

Էսօր հետս ոսպ կը վերցնեմ ասում է, որ ճամբին շաղ տամ: Ոսպը կորեկից խոշոր է, աղջիկս հեշտ կը տեսնի ու ճամբէն չի կորցնի:

Կէսօրին միջնեկ աղջիկը ճաշն առնում է ու ճամբա ընկնում: Գնում է, գնում. ոչ մի տեղ ոսպ չի գտնում. Դու մի ասիլ, դարձեալ թռչունները կերել են, մի հատ էլ չեն թողել:

Աղջիկն անտառում թափառում է, թափառում, գիշերը ընկնում էլ նոյն ծերունու մօտ, հաց ու քնելու տեղ է խընդրում: Ծերունին դիմում է կովին, հաւին ու աքլորին.

— Սիրուն հաւիկ, իմ լաւիկ,

Չալ ու նախշուն իմ կովիկ,

Եւ դու, աքլոր փահլեան,

Ինչ էք ասում դուք սրբան:

— Լաւ, պատասխանում են կենդանիները: Միջնեկ քոյրն էլ մեծ քրոջ նման, ընթրիք է պատրաստում, ծերի հետ ուտում, խմում, կշտանում. կենդանիների վրայ ուշք էլ չի դարձնում: Երբ հարցնում է թէ՛ ես որտեղ պիտի քնեմ, կենդանիները պատասխանում են.

— Ողջ դրա հետ դու կերար,

Ու խըմեցիր, ինչ որ կար,

Մըտիկ չարիւր իսկի մեզ,

Գընա, քնի ուր կուգես:

Հէնց նա էլ գնում է թէ չէ, ետեւից գնում է ծերունին,

գլուխը թափահարում ու դարձեալ թողնում է ներքեւ:

Երրորդ առաւօտը փայտհատը կնկանն ասում է.

— Էսօր մեր փոքրիկ աղջկայ ձեռքով դրկի ճաշը: Նա բարի է ու ականջով: Նա ճամբէն կը գտնի, իր քոյրերի նման չի, որ դէս ու դէն ընկնի:

Մայրը չի ուզում երրորդ աղջկանն. էլ անտառը դրկի: Լաց է լինում, ասում է— աչքիս սև ու սիպտակը սա է մնացել ինչու ես ուզում սրան էլ կորցնես մեծերի նման:

— Դու հանգիստ կաց, ասում փայտհատը, սա կորչի, չի, սա էնպէս խելօք է որ... ես էլ էսօր հետս սիսեռ կը տանեմ ճամբին շաղ տալու: Սիսեռը ոսպ հօ չի, նրանով անպատճառ ճամբէն կը գտնի:

Բայց երբ աղջիկը ճաշն առած անտառն է մտնում, թռչուններն արդէն սիսեռը կերած են լինում: Աղջիկը մնում է տարակուսած. չի իմանում որ կողմը գնայ: Մտածում է, դարդ է անում, թէ հիմի հայրը կը սովի, մայրը լաց կը լինի...

Ման է գալի, ման, հօրը չի գտնում: Երբ մութը ընկնում է, հեռից տեսնում է անտառի տնակի լուսն ու գնում է էն լուսի վրայ: Մտնում է ներս, տեղ է խնդրում, ու ալեհեր ծերունին դարձեալ դիմում է իր կենդանիներին.

— Սիրուն հաւիկ, իմ լաւիկ,

Չալ ու նախշուն իմ կովիկ,

Եւ դու, աքլոր փահլեան,

Ինչ էք ասում դուք սրբան:

— Լաւ... պատասխանում են կենդանիները: Էն ժամանակ աղջիկը մօտենում է, գուրգուրում հաւին ու աքլորին, կովի ճակատը քորում: Ծերի պատէրով ընթրիք է պատրաստում, դնում սեղանին ու ասում.

— Ինչու ես պէտք է ուտեմ, էս բարի կենդանիները քաղցած նայեն:

Գնում է, կուտ բերում ածում հաւի ու աքլորի առջև, կովի համար էլ մի խորոմ խոտ:

— Կերէք, ասում է, իմ սիրելիք, այ հիմի ջուր էլ կը բե-

րեմ: Գնում է մի. դոյլ ջուր էլ բերում դնում առաջները:

Ամենքին կշտացնում է, նոր ինքն է նստում ուտում, ինչ որ թողել էր ծերունին: Իսկ երբ քնելու ժամանակը գալիս է, ասում է.—Ժամանակը չի՛ արդեօք, որ ամենքս էլ հանգստանանք:

Սիրուն հաւիկ, իմ լաւիկ,
Չալ ու նախշուն իմ կովիկ,
Եւ դու, աքլոր փահլեան,
Ինչ էք ասում դուք սըրան:

—Լաւ, պատասխանում են կենդանիները.

—Մեզ հետ կերար դու միասին
Ու հոգացիր մեր մասին,
Բարի գիշեր քեզ, բարի,
Մուրազդ Աստած կատարի:

Էստեղ աղջիկը բարձրանում է վերեւ, անկողինները պատրաստում: Ծերունին գալիս է քնում: Ինքն էլ միւս մահճակալին է պառկում ու քուն մտնում հանգիստ:

Գիշերւայ մի ժամանակ տունը յանկարծ դղրդում է, կարծես քանդում ու տակնուվրայ է լինում: Աղջիկը վախեցած զարթնում է, բայց աղմուկն անցնում է, ինքն էլ քնում է նորից:

Առաւօտը աչքը բաց է անում—ինչ է տեսնում: Տեսնում է պառկած մի մեծ, շքեղ զարդարած ու կահաւորւած դահլիճում, շուրջը թաւիշ ու ոսկի, հարաւային փարթամ բոյսեր ու ծաղիկներ այրւում վառւում են առաւօտեան արեւի ճառագայթների տակ: Տեսնում է, բայց աչքերին չի հաւատում, ասում է՝ երազի մէջ եմ երեւի: Էսպէս մտածելիս ներս են մտնում երեք ճոխ հագնւած ծառաներ, խոնարհ գլուխ են տալի ու հարցնում.

—Ինչ կը հրամայէք, տիրուհի:

—Լաւ, լաւ, գնացէք, պատասխանում է քնաթաթախ աղջիկը, հիմի վեր կը կենամ, ծերունու համար կերակուր կը պատրաստեմ, կովին, հաւին ու աքլորին կը հոգամ:

Կարծում է, թէ ծերունին էլ արդէն վեր է կացել: Նայում է նրա անկողնին, տեսնում է ծերունին չը կայ, տեղը պառկած է մի օտար ջահել ու գեղեցիկ երիտասարդ...

Եւ ահա երիտասարդը աչքերը բաց է անում ու էսպէս խօսում զարմացած աղջկայ հետ.

—Լսի, սիրուն աղջիկ: Ես էս երկրի թագաւորի որդին եմ: Չար վհուկը կախարդել էր ինձ ու դատապարտել, որ ես ծերի կերպարանքով ապրէի անտառում, ոչ ոք էլ չը լինէր ինձ հետ, բացի իմ երեք ծառաները, նրանք էլ կովի, հաւի ու աքլորի կերպարանքով: Եւ էդպէս պէտք է մնայինք, մինչև յայտնւէր էս բարի աղջիկը, էն քնքոյշ սիրտը, որ ոչ միայն մարդկանց, այլև կենդանիներին լինէր սիրող ու կարեկից...

Էն աղջիկը դու եղար:

Քու շնորհիւ էս գիշեր—կէս գիշերին, մենք ամենքս ազատեցինք կախարդանքից ու իմ պալատը, որ դարձել էր անտառի մի հին տնակ, նորից դարձաւ առաջւան պալատը:

Ու կանչում է թագաւորագնը իր ծառաներին, որ՝ գնան աղջկայ ծնողներին բերեն հարսանիքին:

—Բայց ճրտեղ են իմ քոյրերը, հարցնում է աղջիկը:

—Նրանց ես փակել եմ ներքայարկում, պատասխանում է երիտասարդը: Եզուց կուղարկեմ անտառը, էստեղ ածխաբարի մօտ ծառայեն ու էնքան միան, մինչև որ դառնան աւելի բարի ու սովորեն մտածել կենդանիների մասին:

ՀԵՆՁԵԼՆ ՈՒ ԳՐԵՏԵԼԸ

Մի մեծ ան-
տառի բերանում
ապրում էին մի
աղքատ փայտա-
հատ ու իր կինը:

Երկու երեխայ ունէին, աղի անունը Հենգել էր, աղջկանը՝ Գրետել:

Առանց էն էլ պակասութեան մէջ են լինում, թանգութիւնն էլ որ ընկնում է էն կողմերում, իրենց օրւայ հացն էլ չեն կարողանում ճարեն: Մի օր էլ, տեղումը պառկած փայտահատը դէս է մտածում, դէն է մտածում, դարդից մի կողքից միւս կողքի վրայ է շուռ ու մուռ գալիս, վերջը կնոջն ասում է.

— Էս ինչպէս պէտք է անենք, այ կնիկ. իսկի բան չունենք, ինչո՞վ պիտի պահենք էս երեխաներին:

— Գիտես, այ մարդ, պատասխանում է կինը, արի առաւօտը ծէքին երեխաներին տանենք անտառի խորքը, կրակ անենք, մի-մի կտոր հաց տանք ձեռներն ու էստեղ թողնենք, մենք ետ գանք մեր գործին: Ճամբէն չեն գտնիլ, որ ետ գան տուն ու մենք էլ կազատւենք:

— Ձէ, այ կնիկ, պատասխանում է փայտահատը, ես էդպէս բան չեմ անիլ, իմ սիրտը չի տանիլ, որ ես իմ ձեռքով իմ երեխաներին տանեմ մենակ թողնեմ անտառում, վերջա-

պէս զազանները կը յարձակեն ու կը պատառոտեն նրանց:

— Ըհ, յիմար, ասում է կինը, էսպէս թէ էնպէս չորսս էլ սովամահ կորչելու ենք, էն ժամանակ գնա ու զազաղների համար տախտակ տաշի... Ու հանգիստ չի տալի մարդուն, մինչև որ չի համաձայնում իրեն հետ:

— Բայց էլի մեղքս գալիս է խեղճ երեխաների վրայ, ասում է փայտահատը, կնոջ հետ համաձայնելուց յետոյ: Իսկ երեխաների քունը սովից չի տանում, լսում են ամեն բան, ինչ որ խորթ մէրը ասում է իրենց հօրը:

Աղի-աղի լաց է լինում Գրետելը ու դառնում Հենգելին.

— Մենք կորանք, Հենգել:

— Սո՛ւս կաց, Գրետել ջան, ասում է Հենգելը, դարդ մի անիլ. ես սրա ճարը գիտեմ:

Եւ անա մեծերը քնում են թէ չէ, Հենգելը վեր է կենում, իր շորերը հագնում, դուռը բաց է անում ու ծլկում փողոց: Լուսինը պայծառ լուսաւորում էր ու իրենց տան առջևը ցրւած սիպտակ լափուկները արծաթի փողի նման շողշողում էին: Հենգելը կռանում է, ու գրպանն ինչքան տանում է, էդ քարերով լցնում է: Յետոյ վերադառնում է տուն: Գրետելին ասում.

— Հանգիստ կաց, քոյրիկ ջան: Քնի՛ր, Աստուծո մեզ չի կորցնիլ: Ու նորից պառկում է իր անկողնում:

Առաւօտը ծէքում է թէ չէ, արեւածագից առաջ, խորթ մէրը գալիս է երեխաներին զարթեցնում:

— Դէ, շուտ արեք, վեր կացէք, ծոյլեր, պատրաստեցէք գնանք անտառ փէտ բերելու: Յետոյ ամեն մէկին մի-մի կտոր հաց է տալիս ու պատւիրում.

— Ահա էս ձեզ տալիս եմ ճաշի համար, տեսէք, մինչև ճաշը չ'ուտէք, թէ չէ միկնոյն է, յետոյ էլ ոչինչ չէք ստանալու:

Գրետելը հացը դնում է գրպանը, որովհետև Հենգելի գրպանները բերնէ բերան լիքն էին քարերով: Յետոյ վեր են կենում ու ճանապարհ են ընկնում դէպի անտառ:

1004
16570

Մի քիչ որ անց են կենում, Հենգելը կանգ է առնում ու նայում է ետ՝ դէպի իրենց խրճիթը, ու շարունակ է դպէս ետ է մնում: Հէրն ասում է.

—Հենգել, ինչ ես դու շարունակ ետ մտիկ տալիս ու ետ մնում, յօրանջելու ժամանակ չի, ոտներդ ժաժ տուր:

—Հայրիկ, ես մեր սիպտակ կատին եմ մտիկ տալիս, ա՛յ, էստեղ կտերը նստել է, կարծես թէ մեզ վերջին «մնաս բարով» է ասում: Խորթ մէրը էստեղ խօսքը կտրում է.— Ապուշ, իսկի էլ էն մեր կատուն չի, էն կտուրի վրի սիպտակ ծխնելոյցն է, որ փայլում է արևի տակ: Իսկ Հենգելը կտուրի վրայ նայելու մասին իսկի չէր էլ մտածում, նա ետ ընկնելով իր գրպանի սիպտակ քարերն էր ցանում ճամբին:

Հէնց որ հասնում են անտառի խորքը՝ հէրն ասում է.

—Դէ, երեխէք, փէտ հաւաքեցէք, ձեզ համար կրակ անեմ, որ չը մրսէք: Զեռաց Հենգելն ու Գրետելը ջախ են հաւաքում բերում կիտում: Զախը վառում են, բոցը վեր է բարձրանում: Խորթ մէրը ասում է.

—Դէ երեխէք, դուք կրակի կողքին պառկեցէք, ու հանհանգստացէք, իսկ մենք գնանք մի քիչ հեռու փէտ անենք, պրծնենք թէ չէ, կը գանք ձեզ էլ կը վերցնենք, միասին կը գնանք տուն:

Հենգելն ու Գրետելը կրակի կողքին նստում են, ճաշելու ժամանակն էլ որ գալիս է, ամենքն իրենց հացի կտորն ուտում են: Եւ որովհետեւ կացնի ձէն էին լսում, հաւատացած էին, որ իրենց հէրը մօտիկ մի որ և իցէ տեղ է: Բայց որ թրխկացնում էր, էն կացինը չէր, մի կոճղ էր, որ փայտահատը կապել էր մի չոր ծառի, քամուց, գնում էր գալիս, զարկում ծառի բնին ու թրխկացնում: Ու էսպէս, երեխէքը երկար-երկար նստում են, աչքները յոգնածութիւնից փակւում են իրանց իրանց ու խորը քնում են:

Մին էլ վեր են կենում, տեսնում են արդէն մութ գիշեր է:

—Ոնց պէտք է էս անտառից դուրս գանք, Հենգել:

Հենգելը սիրտ է տալի:

—Մի քիչ կաց, հրէս լուսնեակը դուրս կը գայ՝ ճանապարհը կը գտնենք:

Հէնց որ լուսինը դուրս է գալիս, Հենգելը քրոջ ձեռքը բռնում է ու գնում իր ցանած քարերով, որոնք արծաթի փողերի նման պսպղում էին ու ցոյց տալիս ճանապարհը:

Ամբողջ գիշերը էսպէս մինչև լոյս գնում են ու լուսաբացին հասնում են իրենց տունը: Դուռը ծեծում են. խորթ մէրը բաց է անում, ու թէև շատ է զարմանում, որ տեսնում է Հենգելն ու Գրետելն են, բայց ասում է.

—Ա՛յ, դուք չար երեխէք, էսքան ժամանակ ինչ էք անտառում քնել ու մնացել, մենք էլ կարծում էինք էլ չէք ուղում մեզ մօտ վերադառնաք:

Իսկ հէրն ուրախանում է, որովհետեւ նրա սիրտը ցաւում էր, որ իր երեխաներին մենակ անտառում էր թողել:

Մի քիչ ժամանակ անց կենալուց ետը, նորից սով է ընկնում ամեն տեղ, ու նորից երեխաները լսում են, թէ ինչպէս իրենց խորթ մէրը գիշերը հօրն ասում է.

—Էլ ետ ինչ ունէինք չունէինք կերանք: Մենակ մի կէս հաց է մնացել, էն էլ որ կերանք՝ մեր բանը պրծած է: Պէտք է էս երեխանցը հեռացնենք: Տանենք անտառն, էս անգամ աւելի խորը, որ էլ չկարողանան ճամփա գտնեն ու ետ գան, թէ չէ էլ մեզ փրկութիւն չկայ:

Էս բանը քարի նման ճնշում է հօր սիրտը, ու միտք է անում:

—Աւելի լաւ է էն մնացած վերջին պատառն էլ բաժանի իր երեխաների հետ:

Բայց ինչ որ ասում է՝ կինը ոչ մի բան չի ուզում լսի. հէնց մի գլուխ հայհոյում է ու նախատում: Դէ ով որ այբն ասել է, բենն էլ պէտք է ասի: Փայտահատն էլ, որ մի անգամ արդէն կնոջ հետ համաձայնել էր, երկրորդ անգամ էլ պէտք է համաձայնէր:

Իսկ երեխաները դու մի ասիլ քնած չեն, ու էս բոլորը լսում են: Մեծերը քնում են թէ չէ, Հենգելը տեղից վեր է կենում, ուզում է առաջնայ նման էլի դուրս գնայ ու պաշարի համար գրպանը լափուկներով լցնի, խորթ մէրը դուռը փակած է լինում, չի կարողանում դուրս գնայ, բայց էլի քրոջն ամեն կերպ սիրտ է տալիս:

—Լաց մի լինիր, Գրետեի ջան, դու հանգիստ քնիր քեզ համար: Աստուած ողորմած է, մեզ չի կորցնիր:

Առաւօտը ծէքին խորթ մէրը գալիս է տեղնեւրիցը վեր կացնում: Ամեն մէկին մի կտոր հաց է տալիս, հացի կտորն էլ առաջւայ տւածիցն աւելի փոքր: Եւ ահա անտառը գնալիս ճամփին Հենգելը գրպանում շարունակ մանրում է իր հացի կտորը, շուտ-շուտ ետ մնում ու ցանում ետևնեւրից: Հէրն ասում է.

—Հենգել, դու քանի կանգնես ու չորս կողմի վրայ յօ-
րանջես. ճամփէդ գնա էլի:

— Հայրիկ, ես իմ ճերմակ աղաւնուէն եմ մտիկ տալիս, որ հրէն հա՛ մեր տանիքին նստած՝ կարծես թէ ինձ բարեւ է դրկում:

— Յիմար, կանչում է մէրը, էն իսկի էլ քո աղաւնին չի, էն սիպտակ ծինեոյոցն է արեւի տակ սիպտակին տալիս:

Իսկ Հենգելն էդ ժամանակ հացի փշրանքները հէնց ձգոււմ է ու ձգոււմ իրենց ճամփին:

Երեխաներին տանում են անտառն, էնպէս մի խորը տեղ,
որ իրենց օրում չէին եղած. էնտեղ էլ կրակ են անում ու
խորթ մէրն ասում է.

— Երեխէք, դուք էստեղ նստեցէք, ու, թէ քուսներդ կը տանի, քնեցէք. իսկ մենք մի քիչ աւելի խորը գնանք, փէտ հաւաքենք, յետոյ իրիկունը երբ որ գործներս կը վերջացընենք, կը գանք ձեզ էլ կառնենք ու կերթանք տուն:

Ճաշի ժամանակը որ հասնում է Գրետելը իր հացի կըտորը բաժանում է Հենզելի հետ, որովհետև Հենզելն իր հացը ճանապարհին փշրել էր։ Յետոյ ննջում են. իրիկունն էլ վրայ է հասնում, բայց ոչ ոք չի գալիս խեղճ երեխաների ետևից։

Զարթնում են կէս գիշերին: Հենգելը սկսում է սիրտ տալ իր քրոջ:

—Գրեթե ջան, սպասիր մինչև լուսինը դուրս գայ, էն ժամանակ կ'երևան հացի փշրանքները, որ ես ճամփին շաղ եմ տւել. նրանցով կգտնենք մեր ճամփէն ու կը գնանք տուն:

Լուսինը դուրս է գալիս թէ չէ, երեխէքը ճամփա են ընկնում ետ դէպի տուն, բայց ոչ մի փշրանք չեն գտնում, որովհետեւ դաշտերի ու անտառների հազարաւոր թռչունները վեր էին քաղել: Իսկ Հենգելը շարունակ Գրետելին ասում է.

— Ինչպէս որ լինի՛ մենք կը գտնենք ճանապարհը...»

Բայց ճանապարհ գտնել չեն կարողանում: Թափառում են

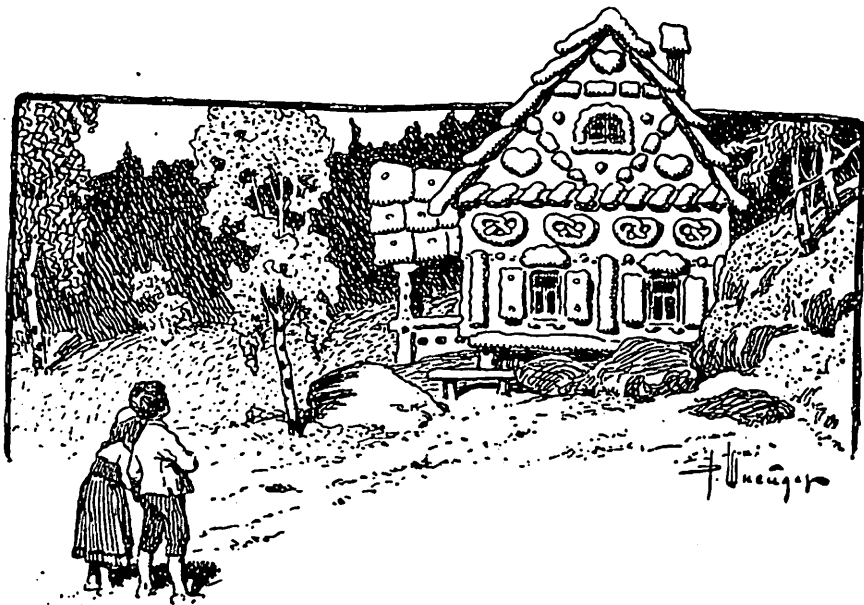
գիշերը մինչև լուս, յետոյ ամբողջ օրը առաւօտից մինչև իրի-
կուն, ոչ մի կերպ չեն կարողանում անտառից դուրս գան.
հետն էլ սովում են, որովհետեւ ուտելու ոչ մի բան չեն ու-
նենում, բացի մի քանի մորին, որ էստեղ էնտեղ կարմրին
նենում, բացի մի քանի մորին, որ էստեղ էնտեղ կարմրին
էին տալիս խոտերում, վերջապէս, երբոր էնքան յոգնում են,
որ երկուսի ոտներն էլ թմրում են, մի ծառի տակի
դառնում են, քնում: Բացում է երբոր օրւայ առաւօտը,
ինչ որ երեսէքը թողել էին իրենց հօրական տունը: Նորից
ճանապարհ են ընկնում դէպի տուն, բայց ամեն մի քայլա-
փոխով միայն անտառի խորքն են մտնում աւելի ու աւելի
խորը, և եթէ շուտով օգնութիւն չհասնէր, անպատճառ
պէտք է կորչէին:

պէտք է կորչէին։
Կէսօրին տեսնում են մի ծառի ճիւղին մի սիպտակ սի-
րուն թռչուն։ Էս սիպտակ սիրուն թռչունը էնպէս լաւ է եր-
գում, որ երեխէքն ակամայից մարում են տեղներն ու ականջ
են գնում նրան։ Լռում է թէ չէ, թեին է անում, երեխանց
կողքից թռչում նստում միւս ծառին, երեխաներն էլ նրա ե-
տեքէն էսպէս գնում են, գնում են, մինչև որ հասնում են մի
տեղի։ Էս տեղի տանիքին թռչունը իջնում է։ Երեխէքը
տնակի մօտենում են, տեսնում են ինքը անունը ամբողջովին

հացից է շինած, կտուրը գաթից, իսկ լուսամուտները թափանցիկ շաքարից:

—Ահա, հէնց սրանից էլ կսկսենք, ասում է Հենգելը. մի լաւ քէֆ ա՛նենք: Ես տանիքից մի կտոր կուտեմ, դու էլ լուսամուտից կեր, Գրետել. ով գիտի ի՞նչ անուշ է, չէ՞:

Ու Հենգելը ձգւում է դէպի վերև, տանիքից մի փոքրիկ կտոր է կտրում, Գրետելն էլ կռնում է, սկսում է լուսամուտի ապակին ուտել, հէնց էս ժամանակ, ներսից մի բարակ ձէն է գալիս.

—Կը՛րծ, կը՛րծ, կը՛րծ, խը՛զ, խը՛զ, խը՛զ,
էս հով է կրթում տունըս:

Երեխէքը պատասխանում են.

—էս քամին է անում խիստ,

Չարածըճին անհանգիստ:

Ու առանց սրանից շփոթելու շարունակում են ուտել: Հենգելին տանիքն էնքան դուր էր եկել, որ մեծ կտոր կտրեց

իսկ Գրետելը լուսամուտից հանեց մի ամբողջ ապակի, տեղն ու տեղը նստեց ու անուշ անուշ ուտում էր:

Մին էլ յանկարծ դռները ետ են բացւում, ու իր գաւազանին յենւած դուրս է գալիս մի պառաւ-պառաւ կնիկ: Հենգելն ու Գրետելը էնքան են վախենում, էնքան են վախենում որ պատառները ձեռներինցը վեր են գցում: Իսկ պառաւը գլուխը շարժելով առաջ է գալիս.

—Վո՛ւյ, երեխէք ջան, էդ ո՞վ բերեց ձեզ էստեղ: Ներս եկէ՛ք, եկէ՛ք ինձ մօտ կացէ՛ք, մի վախենա՛ք ոչ մէկիդ փառս չեմ տալ:

Ասում է թաթներինցը բռնում ու ներս տանում: Տանում է լաւ նախաճաշ է տալիս. էլ կաթը, էլ շաքարահաց, էլ խընձոր, էլ ընկուղ: Յետոյ երկու տեղ է գցում մաքուր, ճերմակ: Հենգելն ու Գրետելը որ պառկում են՝ էնպէս է թւում թէ դրախտն ընկան:

Դու մի ասիլ պառաւն էսպէս բարի փաղաքուշ է ձևանում, բայց իսկապէս մի չար կախարդ է եղել, ամեն կերպ հետևում է երեխաներին և դիտմամբ էլ տունը հացից է շինել, որ նրանց հեշտ գրաւի դէպի իրեն: Ով ճանկն է ընկնում, սպանում է, եփում, լափում, էդ նրա համար մի ուրախութիւն է:

Կախարդների աչքերը սովորաբար կարմիր են լինում ու հեռու չեն տեսնում, բայց զարմանալի սուր հոտառութիւն են ունենում, ճիշտ գիշատիչ գազանների պէս: Անց կենող մարդու հոտը հեռւից են իմանում: Երբ որ Հենգելն ու Գրետելը նրա տնակի մօտերը թափառելիս են լինում, նա հեռւից արդէն նրանց հոտն առնում է, չարախնդաց ծիծաղում ու վռչում:

—Է՛, սրանք արդէն ճանկումս են... սրանք էլ ինձանից չեն պրծնիլ...

Առաւօտը ծէքին, երեխաներից առաջ, չար կախարդը մի շուտով տեղիցը վեր է թռչում ու երբ տեսնում է նրանց էն-

պէս խաղաղ քնած, լիբը, վարժագոյն թշերով, իրեն իրեն մըմուռն է.

—Ուխտայ, ինչ անուշ պատառներ են...»

Հենգելին բռնում է իր ոսկրոտ ձեռներով, քարշ է տալիս տանում հաւանոցը զցում, վանդակաւոր դուռը փակում,

ու թողնում էստեղ գոռայ, ինչքան սիրտը կուզի: Ինչքան էլ գոռայ՝ էլ ի՞նչ պէտք է անի: Յետոյ գնում է Գրետելի ետեւից, հրում է ու ձգձգում.

—Դէ. շուտ, վեր կաց, ծոյլ աղջիկ: Գնա ջուր բեր, եղբորդ համար մի որևէ համով բան եփիր:

Հրէն հաւանոցում փակել եմ, պէտք է նրան կերակրել որ մի լաւ չաղանայ ինձ համար... Պէտք է չաղանայ—որ ուտեմ...

Գրետելն ուզում է լաց լինի, բայց էդ բոլորը զուր էին. մնում է սուս ու փուս պառաւի հրամանները կատարել: Ու սկսում են Հենգելի համար համով կերակուրներ եփել, իսկ իրեն, Գրետելին բացի չոր ոսկորներից բան չէր տալիս:

Ամեն առաւօտ պառաւը գնում է հաւանոցի դուռը կրտրում ու կանչում.

—Հենգել, մատդ դէսը մեկնիր, տեսնեմ չաղացել ես թէ չէ:

Հենգելը մատի տեղակ միշտ մի ոսկոր է դուրս մեկնում, պառաւն էլ որ լաւ չի տեսնում, չի կարողանում ջոկի, մտածում է, որ էս Հենգելի մատն է ու զարմանում է թէ ինչպէս է, որ Հենգելն իսկի չի չաղանում:

Էսպէս չորս շաբաթը անց է կենում, Հենգելը էլի մնում է նիհար. պառաւի համբերութիւնը հասնում է ու էլ չի ուզում սպասի:

—Դէ, հայդէ, Գրետել, գնա ջուր բեր. չաղ լինի թէ նիհար, միկնոյն է, էգուց Հենգելին մորթելու եմ, եփեմ ուտեմ:

Ինչքան է դարդ անում խեղճ Գրետելը, ինչքան է դարդ անում ջուր բերելիս, արտասուքը էն ջրի նման աչքիցը թափւում է:

—Ողորմած Աստուծ, դու մեզ օգնութեան հասնես, կանչում է նա: Երանի թէ անտառումը մեզ զագանները պատառտէին, գոնէ ես ու Հենգելը միասին կը լինէինք:

—Ձուր սիրտդ մի մաշիր, ասում է պառաւը, միկնոյն է էլ ոչ մի բան չի օգնի:

Առաւօտը վաղ Գրետելը պէտք է վեր կենար, պղինձը կրակին դնէր, ջրով լցնէր ու տակին կրակ անէր:

—Ամենից առաջ դեռ մի թխածք անենք, ես արդէն փուռը վառել եմ ու խմորը հունցել:

Ասում է պառաւն ու տանում է խեղճ Գրետելին փռան առաջը կանգնեցնում, հրում է դէպի բոցավառ փռան բերանը:

—Մտի՛ր, ասում է, զնա տես, փետերը լաւ են դարսած, լաւ են էրւում, խմորը զնդելու ժամանակն է՝ թէ չէ:

Ուզում է Գրետելը կռանայ թէ չէ՝ բոթի զցի փուռը, ծածկոցը դնի, որ Գրետելը փռնումը խորովւի, յետոյ հանի ուտի: Բայց Գրետելը գլխի է ընկնում՝ թէ պառաւի մտքումը ինչ կայ, ասում է.

—Ես չեմ իմանում ինչպէս անեմ, որ մտնեմ մէջը.. »

—Յիմար անասուն, բարկանում է պառաւը, չե՞ս տեսնում ահագին փռան բերանը. ըհը, մտիկ արա, քիչ է մնում ես էլ մտնեմ մէջը...

Ու ճիշտ որ, տմբտմբալով մօտենում է փռանը, մինչև անգամ գլուխն էլ փռան բերնից ներս է՝ կոխում: Էստեղ Գրետելը յանկարծ ետևից էնպէս է ներս բոթում պառաւին, որ ընկնում է փռան մէջը, իսկոյն ետևիցը ծածկոցը ամուր դրնում է ու փակիչը ետևից գցում:

Պառաւը ոռնում է, սնց է ոռնում... Բայց Գրետելը ետ է վազում, ու անխիղճ վհուկն էնպէս էլ էրւում է պրծնում:

Գրետելը իսկոյն վազում է Հենգելի մօտ, հաւանոցի դուռը բաց է անում ու աղաղակում.

—Հենգել, Հենգել, մենք ազատեցինք, չար պառաւը կործանւեց...»

Դուռը բացւում է թէ չէ, թռչունի նման, որ վանդակում փակւած կը լինի ու դուռը բաց կանեն, Հենգելը դուրս է թռչում: Ո՛րնք են ուրախանում երկուսով, սնց են ուրախանում... իրար ճտով են ընկնում, թռչկոտում են, համբուրւում են, և որովհետև ոչ ոքից վախ չունէին, գնում են մըտնում պառաւի տնակը, իսկ պառաւի տնակի բոլոր անկիւններում դարսւած են լինում մարգարտով ու անգին քարով լիքը սնդուկները:

—Էս մեր դռան լափուկներից հօ աւելի լաւն են, ասում է Հենգելն ու զրպանները ինչքան որ կը տանէին՝ լցնում է, իսկ Գրետելն ասում է.

—Ես էլ եմ ուզում մի բան տանեմ տուն, ու նա էլ գողնոցն է լցնում պռնգէ պռնգէ:

—Դէ հիմի զնանք հեռանանք էստեղից, ասում է Հենգելը: Դանի լուս է՝ պէտք է դուրս գանք էս կախարդւած անտառից...

Մի քիչ որ ճանապարհ են կտրում—հասնում են մի գետակի:

—Մենք ինչպէս անցնենք էս գետն, ասում է Հենգելը: Ոչ անց ունի, ոչ կամուրջ:

—Գոնէ մի նաւակ էլ չը կայ, վրայ է բերում Գրետելը: Ահա մի սպիտակ բադիկ է լողում. արի խնդրեմ, գուցէ մեզ օգնի անց կացնի...» ու կանչում է.

Բադիկ, բադիկ, սիրուն բադիկ,

Լող տուր դէպ մեզ, արի մօտիկ.

Շւարել ենք Հենգելն ու ես,

Առ քո մէջքին, անց կացրու մեզ:»

Բադիկը մօտենում է ափին, Հենգելը նստում է բադիկի մէջքին ու քրոջը կանչում է, որ նա էլ գայ գաւաղին նստի:

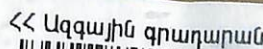

—Չէ, պատասխանում է Գրետելը, բադիկը չի կարող երկուսիս էլ միասին տանի, ծանր կը լինի: Զուկ Զուկ կը տանի...»

Էդպէս էլ անում է բարի թռչունը:

Զուրը որ անց են կենում ու մի քիչ ճանապարհ են գրնում, անտառը հեռոցեւէ ծանօթ է թւում, ու, վերջապէս,

Էստեղ էլ ամեն ցաւ ու հոգս վերջանում են ու ապրում են միասին ուրախ ու անհոգ...

NI 020001

1276